

Υπόθεση C-492/23

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

3 Αυγούστου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel Cluj (Ρουμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

15 Ιουνίου 2023

Αναιρεσείουσα:

X

Αναιρεσίβλητες:

Russmedia Digital SRL

Inform Media Press SRL

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αίτηση αναίρεσης της κατ' έφεση εκδοθείσας απόφασης του Tribunalul Specializat Cluj (ειδικού δικαστηρίου Cluj, Ρουμανία), με την οποία το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση στην υπόθεση μεταξύ, αφενός, της Russmedia Digital SRL και της Inform Media Press SRL, εναγομένων-εκκαλουσών, και, αφετέρου, της X, ενάγουσας-εφεσίβλητης· αίτημα της αναίρεσης είναι η ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που εικάζεται ότι προκλήθηκε λόγω της δημοσίευσης, σε πλείονες διαδικτυακούς τόπους, αγγελιών που περιελάμβαναν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Κατά την έννοια του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ζητείται η ερμηνεία των άρθρων 12 έως 15 της οδηγίας 2000/31 καθώς και του άρθρου 2, παράγραφος 4, του άρθρου 4, σημεία 7 και 11, του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία β' και στ',

του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', και των άρθρων 7, 24 και 25 του κανονισμού 2016/679.

Προδικαστικά ερωτήματα

1) Εφαρμόζονται τα άρθρα 12 έως 14 της οδηγίας 2000/31/EK και σε πάροχο υπηρεσιών πληροφοριών τύπου αποθήκευσης-φιλοξενίας ο οποίος θέτει στη διάθεση των χρηστών διαδικτυακό τόπο στον οποίο μπορούν να δημοσιεύονται αγγελίες, δωρεάν ή επί πληρωμή, και ο οποίος υποστηρίζει ότι ο ρόλος του στη δημοσίευση των αγγελιών των χρηστών έχει αμιγώς τεχνικό χαρακτήρα (διάθεση της πλατφόρμας), πλην όμως, στους γενικούς όρους χρήσης του διαδικτυακού τόπου, υπογραμμίζει ότι δεν διεκδικεί δικαίωμα κυριότητας επί περιεχομένου που παρέχεται ή δημοσιεύεται, αναφορτώνεται ή μεταβιβάζεται, διατηρεί όμως το δικαίωμα χρήσης του περιεχομένου, περιλαμβανομένων της αντιγραφής, διανομής, μεταβίβασης, δημοσίευσης, αναπαραγωγής, τροποποίησης, μετάφρασης, παραχώρησης σε εταίρο και απόσυρσης ανά πάσα στιγμή, ακόμη και χωρίς να χρειάζεται να παράσχει αιτιολογία συναφώς;

2) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 4, του άρθρου 4, σημεία 7 και 11, του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', των άρθρων 7, 24 και 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, και του άρθρου 15 της οδηγίας 2000/31/EK, υποχρεούται ο πάροχος υπηρεσιών πληροφοριών τύπου αποθήκευσης-φιλοξενίας, ο οποίος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να εξακριβώσει, πριν από τη δημοσίευση διαφήμισης, ότι το πρόσωπο που δημοσιεύει τη διαφήμιση και το υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορά η διαφήμιση ταυτίζονται;

3) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 4, του άρθρου 4, σημεία 7 και 11, του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', των άρθρων 7, 24 και 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, και του άρθρου 15 της οδηγίας 2000/31/EK, υποχρεούται ο πάροχος υπηρεσιών πληροφοριών τύπου αποθήκευσης-φιλοξενίας, ο οποίος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να εξακριβώσει εκ των προτέρων το περιεχόμενο των αγγελιών που αποστέλλουν οι χρήστες, με σκοπό να αποκλειστούν οι αγγελίες που έχουν δυνητικώς μη σύννομο χαρακτήρα ή που μπορεί να θίγουν την προσωπική και οικογενειακή ζωή ενός προσώπου;

4) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία β' και στ', των άρθρων 24 και 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, και του άρθρου 15 της οδηγίας 2000/31/EK, υποχρεούται ο πάροχος υπηρεσιών πληροφοριών τύπου αποθήκευσης-φιλοξενίας, ο οποίος είναι υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να εφαρμόζει μέτρα προστασίας ικανά να εμποδίζουν ή

να περιορίζουν την αναπαραγωγή και την αναδιανομή του περιεχομένου των αγγελιών που δημοσιεύονται μέσω αυτού;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και νομολογία του Δικαστηρίου

Οδηγία 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο), άρθρα 12 έως 15.

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (στο εξής: ΓΚΠΔ), άρθρο 2, παράγραφος 4, άρθρο 4, σημεία 7 και 11, άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία β' και στ', άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', και άρθρα 7, 24 και 25.

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-236/08 έως C-238/08, Google France και Google, υπόθεση C-18/18, Glawischnig-Piesczek, υπόθεση C-460/20, Google (Διαγραφή συνδέσμων προς φερόμενο ως ανακριβές περιεχόμενο), υπόθεση C-401/19, Πολωνία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, υπόθεση C-291/13, Παπασάββας, υπόθεση C-521/17, SNB-REACT, υπόθεση C-484/14, McFadden, υπόθεση C-324/09, L'Oréal κ.λπ.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Legea nr. 365 din 7 iunie 2002 privind comerțul electronic (νόμος 365, της 7ης Ιουνίου 2002, περί ηλεκτρονικού εμπορίου, στο εξής: νόμος 365/2002), με τον οποίο μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2000/31, άρθρα 11 έως 14, τα οποία περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο IV σχετικά με την ευθύνη των παρόχων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το άρθρο 11 καθορίζει τις προϋποθέσεις της αστικής, ποινικής και διοικητικής ευθύνης, αντιστοίχως, για τις παρεχόμενες και τις μεταδιδόμενες πληροφορίες. Το άρθρο 12 ρυθμίζει ειδικότερα τη μεσολάβηση μέσω της απλής μετάδοσης, προβλέποντας ότι ο πάροχος της εν λόγω υπηρεσίας δεν ευθύνεται για τις μεταδιδόμενες πληροφορίες όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις σχετικά με τη μη συμμετοχή του στην πραγματοποίηση, τη λήψη και το περιεχόμενο της αποστολής. Το άρθρο 13 καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο πάροχος υπηρεσίας δεν ευθύνεται για αυτόματα, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των μεταβιβαζόμενων πληροφοριών, το δε άρθρο 14, το οποίο επιγράφεται «Μόνιμη αποθήκευση των πληροφοριών, αποθήκευση-φιλοξενία», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής: «Όταν υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας συνίσταται στην αποθήκευση των πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της εν λόγω υπηρεσίας, ο πάροχος της υπηρεσίας δεν ευθύνεται για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη, οσάκις πληρούται οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ο πάροχος υπηρεσιών

δεν γνωρίζει ότι η αποθηκευμένη δραστηριότητα ή πληροφορία είναι παράνομη και, όσον αφορά αξιώσεις αποζημίωσης, δεν γνωρίζει γεγονότα ή περιστάσεις από τα οποία προκύπτει ότι η επίμαχη δραστηριότητα ή πληροφορία μπορεί να προσβάλλει τα δικαιώματα τρίτου· b) μόλις αντιληφθεί ότι η επίμαχη δραστηριότητα ή πληροφορία είναι παράνομη ή το γεγονός ή την περίπτωση από το οποίο προκύπτει ότι η επίμαχη δραστηριότητα ή πληροφορία μπορεί να προσβάλλει τα δικαιώματα τρίτου, ο πάροχος υπηρεσιών ενεργεί ταχέως για να την αποσύρει ή να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση σε αυτήν».

Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 365/2002 privind comerțul electronic (μεθοδολογικοί κανόνες εφαρμογής του νόμου 365/2002 περί ηλεκτρονικού εμπορίου), οι οποίοι εγκρίθηκαν με την Hotărârea Guvernului nr. 1.308/2002 (απόφαση της Κυβέρνησης αριθ. 1.308/2002 (στο εξής: μεθοδολογικοί κανόνες), άρθρο 11, παράγραφος 1, κατά το οποίο «[ο]ι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 15 του νόμου δεν υποχρεούνται να ελέγχουν τις πληροφορίες που μεταβιβάζουν ή αποθηκεύουν ούτε υποχρεούνται να αναζητούν δραστήρια δεδομένα σχετικά με δραστηριότητες ή πληροφορίες που φαίνονται μη σύννομες στον τομέα των παρεχόμενων υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας».

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η X, ενάγουσα, άσκησε αγωγή ενώπιον του Judecătoria Cluj-Napoca (πρωτοδικείου Cluj-Napoca, Ρουμανία) κατά της εναγομένης εταιρίας, Russmedia Digital SRL, ιδιοκτήτριας του διαδικτυακού τόπου www.publi24.ro. Η X ισχυρίστηκε ότι την 1η Αυγούστου 2018 εμφανίστηκε στον εν λόγω διαδικτυακό τόπο, χωρίς τη συγκατάθεσή της, αγγελία δημοσιευθείσα από τρίτο μη ταυτοποιημένο πρόσωπο, με δυσφημιστικό και προσβλητικό περιεχόμενο. Συγκεκριμένα, κατά την αγγελία, η ενάγουσα παρείχε σεξουαλικές υπηρεσίες, η δε αγγελία περιελάμβανε επίσης φωτογραφίες της ενάγουσας, χρησιμοποιηθείσες χωρίς τη συγκατάθεσή της, καθώς τον αριθμό τηλεφώνου της. Η αγγελία που δημοσιεύθηκε χωρίς τη συγκατάθεση της ενάγουσας λήφθηκε, εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, από άλλες ιστοσελίδες με διαφημιστικό περιεχόμενο και δημοσιεύεται επίσης επί του παρόντος σε πλείονες διαδικτυακούς τόπους, με μνεία της αρχικής πηγής.
- 2 Το Judecătoria Cluj-Napoca (πρωτοδικείο Cluj-Napoca) έκανε δεκτή την αγωγή και υποχρέωσε την Russmedia Digital SRL να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 7 000 ευρώ ως ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω προσβολής του δικαιώματος της στην εικόνα, την τιμή και τη φήμη και του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής της καθώς και λόγω μη σύννομης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της ενάγουσας.

- 3 Το Judecătoria Cluj-Napoca (πρωτοδικείο Cluj-Napoca) έκρινε ότι η προμνησθείσα δημοσίευση συνιστά παράβαση των υποχρεώσεων που η εναγομένη υπέχει από τον ΓΚΠΔ και ότι η παράλειψη της εναγομένης έθιξε σοβαρά την ιδιωτική ζωή της ενάγουσας, καθόσον η συγκεκριμένη πράξη είχε παράνομο χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 253 του Codul civil (αστικού κώδικα).
- 4 Οι πτυχές της υπόθεσης που αφορούν την εταιρία Inform Media Press SRL είναι αλυσιτελείς όσον αφορά τα προδικαστικά ερωτήματα.
- 5 Η Russmedia Digital SRL άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης ενώπιον του Tribunalul Specializat Cluj (ειδικού δικαστηρίου Cluj). Το εν λόγω δικαστήριο μεταρρύθμισε την εφεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίπτοντας ως αβάσιμη την αγωγή της X κατά της Russmedia Digital SRL. Συγχρόνως, υποχρέωσε την X να καταβάλει στην Russmedia Digital SRL, εκκαλούσα, το ποσό των 4 550 ρουμανικών λέου (RON), το οποίο αντιστοιχεί στα δικαστικά έξοδα.
- 6 Το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) έκρινε ότι η αγγελία δεν περιέχει πληροφορίες προερχόμενες από την εκκαλούσα εταιρία, καθόσον αυτή είχε παράσχει μόνον υπηρεσία αποθήκευσης της αγγελίας, χωρίς ενεργή συμμετοχή όσον αφορά το περιεχόμενό της. Επιπλέον, μόλις περιήλθε σε γνώση της ότι τούτο μπορούσε να προσβάλλει τα δικαιώματα της εφεσίβλητης, η εκκαλούσα κατέστησε αδύνατη την πρόσβαση στο περιεχόμενο.
- 7 Ως εκ τούτου, το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) αποφάνθηκε ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, είχε εφαρμογή ο νόμος 365/2002, και ειδικότερα το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο b, το οποίο απάλλασσε την εκκαλούσα από την ευθύνη σε σχέση με την ηθική βλάβη που προκαλεί το περιεχόμενο των αγγελιών που δημοσιεύουν χρήστες στον διαδικτυακό τόπο www.publi24.ro. Ομοίως, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι κρίσιμο είναι επίσης το άρθρο 11, παράγραφος 1, των μεθοδολογικών κανόνων και ότι, επομένως, η εκκαλούσα δεν υποχρεούνταν να ελέγξει τις πληροφορίες που μεταβίβαζε.
- 8 Η X προσέβαλε την απόφαση του Tribunalul Specializat Cluj (ειδικού δικαστηρίου Cluj) ενώπιον του Curtea de Apel Cluj (εφετείου Cluj, Ρουμανία) και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτησή της, να αναιρεθεί η απόφαση του Tribunalul Specializat Cluj (ειδικού δικαστηρίου Cluj), να απορριφθεί, ως αβάσιμη, η έφεση της Russmedia Digital SRL και να επικυρωθεί η απόφαση του Judecătoria Cluj-Napoca (πρωτοδικείου Cluj-Napoca), ως νόμω και ουσία βάσιμη.
- 9 Η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι η απόφαση του εφετείου είναι παράνομη, καθόσον το εν λόγω δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου 365/2002, και ότι λυσιτελής είναι συναφώς ο λόγος αναιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 488, παράγραφος 1, σημείο 8, του Codul de procedură civilă (κώδικα πολιτικής δικονομίας). Κατά την αναιρεσείουσα, ο νόμος 365/2002 δεν είναι lex specialis σε σχέση με τον ΓΚΠΔ,

ο οποίος ισχύει άμεσα, και δεν θεσπίζει κατά παρέκκλιση ευθύνη, η οποία κατισχύει της ευθύνης που προβλέπεται στον ΓΚΠΔ. Συναφώς, το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) έπρεπε να εξετάσει την ευθύνη της εναγομένης-εκκαλούσας και υπό το πρίσμα του ΓΚΠΔ.

- 10 Κατά την αναιρεσίβλητη, η Russmedia Digital SRL δεν παρείχε απλώς και μόνον υπηρεσία αποθήκευσης ή φιλοξενίας (και ο νόμος 365/2002 δεν εφαρμόζεται σε αυτήν), αλλά είχε επίσης διαχειριστικό ρόλο, παρεμβαίνοντας στο επίπεδο του περιεχομένου για την ορθή διαχείριση των πληροφοριών. Ο ρόλος της Russmedia Digital SRL, ο οποίος συνίσταται στη διατήρηση στον διακομιστή συγκεκριμένων εφαρμογών, με συγκεκριμένη σειρά, με συγκεκριμένη μορφή ή σχεδιασμό, διαθέσιμων σε συγκεκριμένη διεπαφή την οποία διαχειρίζεται εξ ολοκλήρου η αναιρεσίβλητη, καθιστά την εν λόγω εταιρία πάροχο ενημερωτικού περιεχομένου λόγω της ενεργής συμμετοχής της στο επίπεδο των δεδομένων και των πληροφοριών που αποθηκεύονται. Η εταιρία είναι επίσης υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενήργησε κατά παράβαση των διατάξεων του ΓΚΠΔ προβαίνοντας σε επεξεργασία μη σύμφωνη προς τον ΓΚΠΔ. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα της αναιρεσίβλητης χρησιμοποιήθηκαν χωρίς τη συγκατάθεσή της, στον δε προμνησθέντα διαδικτυακό τόπο οποιοδήποτε πρόσωπο μπορεί να δημοσιεύσει οποιοδήποτε κείμενο με οποιοδήποτε περιεχόμενο, περιλαμβανομένων εικόνων άλλων προσώπων, χωρίς να διασφαλίζεται η ασφάλεια των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία μέσω του διαδικτυακού τύπου, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η οριστική διαγραφή τέτοιων δεδομένων από τον χώρο του διαδικτύου. Η διαγραφή της αγγελίας δεν απαλλάσσει την εταιρία από την ευθύνη, καθότι, κατά τον χρόνο απόσυρσης, το μήνυμα έχει ληφθεί από άλλους διαδικτυακούς τόπους, έχει διαδοθεί σε ευρεία κλίμακα, είναι δε αδύνατη η πλήρης επανόρθωση της προκληθείσας βλάβης.
- 11 Η Russmedia Digital SRL, αναιρεσίβλητη, ζήτησε να απορριφθεί, ως αβάσιμο, το έκτακτο ένδικο μέσο και να επικυρωθεί η κατ' έφεση απόφαση, ως νόμο και ουσία βάσιμη, καθώς και να της επιδικασθούν τα δικαστικά έξοδα, υποστηρίζοντας ότι η απόφαση του Tribunalul Specializat Cluj (ειδικού δικαστηρίου Cluj) είναι αιτιολογημένη τόσο από πραγματικής όσο και από νομικής απόψεως. Κατά την αναιρεσίβλητη, ειδικό και παρεκκλίνον καθεστώς, όπως ο νόμος 365/2002, κατισχύει κοινού κανόνα δικαίου.
- 12 Το Curtea de Apel Cluj (εφετείο Cluj), αιτούν δικαστήριο, εκτίμησε ότι το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) δεν παρέπεμψε στις διατάξεις του ΓΚΠΔ, μολονότι υπείχε δικονομική υποχρέωση να τις εξετάσει παρεμπιπτόντως και μολονότι η ενάγουσα-εφεσίβλητη επικαλέστηκε ρητώς και επανειλημμένως τις εν λόγω διατάξεις, σε πλαίσιο στο οποίο το Tribunalul Specializat Cluj (ειδικό δικαστήριο Cluj) όφειλε να εξετάσει τη σχέση μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας, ήτοι του νόμου 365/2002, και του ΓΚΠΔ, νομοθετικής πράξης που ισχύει άμεσα και υποχρεωτικά στην εθνική έννομη τάξη.

- 13 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτηση αναίρεσεως και αναίρεσε στο σύνολό της την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κρατώντας την υπόθεση για να τη δικάσει κατ' έφεση.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασεως περί παραπομπής

- 14 Το αιτούν δικαστήριο εξετάζει ορισμένες αποφάσεις του Δικαστηρίου σε υποθέσεις στις οποίες τέθηκε το ζήτημα του χαρακτηρισμού του ασκούντος εμπόριο και των παρεχόμενων υπηρεσιών, από την άποψη της ευθύνης του ασκούντος εμπόριο.
- 15 Για παράδειγμα, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-236/08 έως C-238/08, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο παρέχων υπηρεσία αντιστοίχισης στο διαδίκτυο δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για τα δεδομένα που αποθήκευσε κατόπιν αιτήματος διαφημιζόμενου, εκτός αν, έχοντας λάβει γνώση του παράνομου χαρακτήρα των δεδομένων αυτών ή των δραστηριοτήτων του εν λόγω διαφημιζόμενου, δεν προέβη αμέσως σε ενέργειες για να τα αποσύρει ή να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση σε αυτά. Στην υπόθεση C-18/18, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν δύναται, αφενός, να επιβάλει σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου εν γένει υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που αποθηκεύει ούτε, αφετέρου, να τον υποχρεώσει σε ενεργό διερεύνηση των πραγματικών περιστατικών ή των περιστάσεων που άπτονται του παράνομου περιεχομένου. Στην υπόθεση C-460/20, το Δικαστήριο εξετάζει το ζήτημα της αλήθειας και της ακρίβειας πληροφοριών η πρόσβαση στις οποίες είναι δυνατή μέσω της χρήσης μηχανών αναζήτησης στο διαδίκτυο. Επομένως, κατά την εφαρμογή του «δικαιώματος στη λήθη» του υποκειμένου των δεδομένων, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης θα υποχρεούται να αποσύρει τις πληροφορίες που βρίσκονται στο περιεχόμενο προς το οποίο γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή, οσάκις το πρόσωπο που ζητεί τη διαγραφή συνδέσμων τεκμηριώνει ότι οι εν λόγω πληροφορίες είναι προδήλως ανακριβείς. Στην υπόθεση C-401/19, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, όσον αφορά τις διαδικτυακές πλατφόρμες ανταλλαγής περιεχομένου, προκειμένου να μη θεωρηθούν υπεύθυνοι σε περίπτωση που χρήστες αναφορτώνουν παράνομο περιεχόμενο στις πλατφόρμες τους, για το οποίο οι πάροχοι δεν έχουν λάβει άδεια από τους δικαιούχους, οι πάροχοι πρέπει να αποδείξουν ότι πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων απαλλαγής που προβλέπει το άρθρο 17, παράγραφος 4, στοιχεία α', β' και γ', της οδηγίας 2019/790. Η εφαρμογή του άρθρου 17 της οδηγίας 2000/31 δεν συνεπάγεται καμία γενική υποχρέωση παρακολούθησης, μολονότι το άρθρο 17, παράγραφος 8, της οδηγίας 2019/790 καθιερώνει πρόσθετη εγγύηση σχετικά με τον σεβασμό του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης των χρηστών επιγραμμικών υπηρεσιών. Οι πάροχοι των υπηρεσιών αυτών δεν μπορούν να υποχρεωθούν να αποτρέψουν την αναφόρτωση και τη διάθεση στο κοινό περιεχομένου η διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα του οποίου θα απαιτούσε αυτοτελή εκτίμηση του περιεχομένου υπό το πρίσμα των πληροφοριών που παρέχουν οι δικαιούχοι. Στην υπόθεση C-291/13, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι περιορισμοί της αστικής

ευθύνης που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 14 της οδηγίας 2000/31 δεν αφορούν την περίπτωση εταιρίας περιοδικού Τύπου η οποία διαθέτει διαδικτυακό τόπο στον οποίο αναρτά την ηλεκτρονική έκδοση έντυπης εφημερίδας, όταν η εταιρία αυτή αμείβεται με τα έσοδα που αποκομίζει από τις εμπορικές διαφημίσεις που δημοσιεύει στον διαδικτυακό αυτόν τόπο, εφόσον έχει γνώση των πληροφοριών που δημοσιεύει και ασκεί έλεγχο επ' αυτών. Στην υπόθεση C-521/17, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι τα άρθρα 12 έως 14 της οδηγίας 2000/31/EK έχουν την έννοια ότι οι προβλεπόμενοι σε αυτά περιορισμοί της ευθύνης εφαρμόζονται σε πάροχο, ο οποίος παρέχει υπηρεσία εκμίσθωσης και καταχώρισης διευθύνσεων IP που καθιστά δυνατή την ανώνυμη χρήση ονομάτων τομέα διαδικτύου, υπό την προϋπόθεση ότι η υπηρεσία αυτή εμπίπτει σε μία από τις προβλεπόμενες στα εν λόγω άρθρα κατηγορίες υπηρεσιών και πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις, στον βαθμό που, αφενός, η δραστηριότητα ενός τέτοιου παρόχου έχει χαρακτήρα αμιγώς τεχνικό, αυτόματο και παθητικό, γεγονός που συνεπάγεται ότι ο πάροχος ούτε γνωρίζει ούτε ελέγχει τις πληροφορίες που μεταδίδονται ή αποθηκεύονται από τους πελάτες του, και, αφετέρου, ο πάροχος δεν έχει ενεργό ρόλο παρέχοντας τη δυνατότητα στους πελάτες του να βελτιστοποιήσουν τη δραστηριότητα διαδικτυακής πώλησης που ασκούν. Στην υπόθεση C-324/09, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31/EK έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση του ασκούντος εμπόριο μέσω διαδικτυακής αγοράς όταν ο τελευταίος δεν έχει διαδραματίσει ενεργό ρόλο που να του επιτρέπει να λάβει γνώση ή να έχει έλεγχο των αποθηκευμένων δεδομένων. Ο περί ου ο λόγος ασκών εμπόριο διαδραματίζει τέτοιον ρόλο όταν παρέχει συνδρομή, συνιστάμενη ιδίως στη βελτιστοποίηση της παρουσίασης των επιδίκων προσφορών προς πώληση ή στην προώθησή τους. Εντούτοις, ο ασκών εμπόριο δεν δύναται να επικαλεστεί την προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη απαλλαγή από την ευθύνη αν είχε λάβει γνώση γεγονότων ή περιστάσεων βάσει των οποίων ένας συνετός επιχειρηματίας θα όφειλε να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα των επιδίκων προσφορών προς πώληση και, σε περίπτωση λήψης γνώσης, αν δεν ενήργησε ταχέως σύμφωνα με την παράγραφο 1, στοιχείο β', του οικείου άρθρου 14 της οδηγίας 2000/31.

- 16 Το *Curtea de Apel Cluj* (εφετείο Cluj) παραπέμπει επίσης στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) στην υπόθεση *Delfi AS κατά Εσθονίας*, στην οποία η προσφεύγουσα εταιρία, η οποία εκμεταλλευόταν πύλη επιχειρηματικών ειδήσεων, είχε κριθεί, από εθνικά δικαστήρια, υπεύθυνη για τα υβριστικά σχόλια που ανέγραψαν αναγνώστες της σχετικά με άρθρο του Τύπου που αφορούσε εταιρία μεταφορών μέσω πορθμείου. Κατόπιν αιτήματος των δικηγόρων της εταιρίας μεταφορών μέσω πορθμείου, η προσφεύγουσα εταιρία απέσυρε μεν τα υβριστικά σχόλια, πλην όμως μετά την παρέλευση περίπου 6 εβδομάδων από τη δημοσίευσή τους. Το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε ότι, με την απόφασή του, το εθνικό δικαστήριο δεν παρέβη το άρθρο 10 (ελευθερία έκφρασης) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καθότι, όταν τα σχόλια τρίτων χρηστών έχουν τη μορφή ρητορικής μίσους και άμεσων απειλών κατά της σωματικής ακεραιότητας προσώπων, τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των προσώπων και της κοινωνίας στο σύνολό της μπορεί να παρέχουν στα συμβαλλόμενα κράτη τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν

την ευθύνη των διαδικτυακών πυλών ειδήσεων, όταν οι εν λόγω πύλες δεν λαμβάνουν μέτρα για την άμεση διαγραφή προδήλως παράνομων σχολίων.

- 17 Η προεκτεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου αφορά μόνον τις προσφορές που δημοσιεύθηκαν σε διαδικτυακό τόπο, ο παράνομος χαρακτήρας των οποίων προκύπτει από την εξέταση των πραγματικών περιστατικών και των περιστάσεων που κοινοποιήθηκαν ρητώς στον ασκούντα εμπόριο, μετά τη δημοσίευση της αγγελίας, αλλά δεν εξετάζει επίσης την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση περίπτωση, η ιδιαιτερότητα της οποίας οφείλεται στο γεγονός ότι το περιεχόμενο της αγγελίας που δημοσίευσε μη ταυτοποιημένος χρήστης είχε σαφώς παράνομο περιεχόμενο ιδιαίτερος επιζήμιο για το υποκείμενο των δεδομένων. Ο εν λόγω παράνομος χαρακτήρας ήταν πρόδηλος καθότι οι υπηρεσίες που δήθεν παρείχε το ζημιωθέν πρόσωπο προσβάλλουν, εκ φύσεως, σοβαρά το δικαίωμα του προσώπου στην εικόνα του. Επιπλέον, οι σεξουαλικές υπηρεσίες που δήθεν παρέχονται κατά τη δημοσιευθείσα αγγελία μπορεί να σχετίζονται με σοβαρές αξιόποινες πράξεις, οι οποίες προβλέπονται από τον Codul penal (ποινικό κώδικα), όπως μαστροπεία και εκμετάλλευση πόρνης (άρθρο 213 του ποινικού κώδικα) και εμπορία ανθρώπων (άρθρο 210 του ποινικού κώδικα).
- 18 Κατά τους γενικούς όρους χρήσης της διαδικτυακής πλατφόρμας που εκμεταλλεύεται η Russmedia Digital SRL, η εταιρία δεν είναι απλώς και μόνον παθητικός χρήστης των δεδομένων (ενδιάμεσος φορέας παροχής υπηρεσιών), καθότι, μολοντί δεν διεκδικεί δικαίωμα κυριότητας επί του περιεχομένου που παρέχεται ή δημοσιεύεται, αναφορτώνεται ή μεταβιβάζεται, εντούτοις διατηρεί το δικαίωμα χρήσης του περιεχομένου, περιλαμβανομένου του δικαιώματος αντιγραφής, διανομής, μεταβίβασης, δημοσίευσης, αναπαραγωγής, τροποποίησης, μετάφρασης παραχώρησης σε εταίρο και απόσυρσης ανά πάσα στιγμή, ακόμη και χωρίς οποιαδήποτε αιτιολογία συναφώς.
- 19 Το Curtea de Apel Cluj (εφετείο Cluj) αποφαινεται επί της υπόθεσης ως ακυρωτικό δικαστήριο και η εκδοθησόμενη απόφαση θα είναι, επομένως, αμετάκλητη.